

CAatalogus sancto//rum [et] gestor[um] eor[um]

Petrus <de Natalibus>

Lugduni, 1508

De festiuitate omniu[m] sanctorum. Cap[itulum]. i.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70797)

Incipit liber decimus a kalendis no-
uembriusq; ad aduentum.

De festiuitate omnium sanctorum.

Cap. I.

Omnium sanctorum festi

uitas quattuor de causis instituta fuisse vi-
detur. primo propter cuiusdā templi dedi-
cationem. secūdo ppter omisso:ū supple-
tionem. tertio ppter negligentiarū expia-
tionem. quarto ppter faciliorem orationē
nostrarum impetrationem. ¶ Primo ergo
instituta est ppter cuiusdā templi dedica-
tionē: videlz templi quod pantheon antea
dicebatur: quod rome fuit constructū in honorem cybeles: que ma-
ter dicitur omnium deorum: et omnium eius filiorum. Quod templum
postmodū bonifacius papa quartus ecclesie dei a phoca cesare do-
natum consecrauit in honore dei genitricis: et omnium martyrum xpi
iii. idus maij. Et tunc ipsa die instituit in vrbe roma celebrari festū
beate marie virginis et omnium sanctorum scz martyrum: quia adhuc
festa confessorum non celebrabatur. De hac materia supra dictum
est tertio idus maij. Et est illud templum quod hodie vocatur san-
cta maria rotunda. Verum processu temporis: quia ad hoc festum
multitudo maxima confluxerat: et propter defectum victualium cele-
brati vacare non poterant. Ideo gregorius papa quartus hoc fe-
stum in kalendis nouembriis esse constituit: quando celebratis
messibus et vindemijs maiorē victualium copiam esse conspexit:
ac per vniuersum mūdum hunc diem in honorem generaliter om-
nium sanctorum solenniter celebrari decreuit: additis festiuitati-
bus confessorum. Et sic solennitas que solum rome de solis marty-
ribus celebrabatur: per totum mūdum de omnibus sanctis ad pre-
sens recolitur. ¶ Secundo instituta est propter omissozum supple-
tionem. Multos em̄ sanctorum omittimus: de quibus nullum festum
sue memoriā facimus. tum propter sanctorum multiplicatē:
quia quasi infiniti sunt. tum propter nostram infirmitates: quia in-
firmi et debiles sumus: nec ad hoc sufficere possumus. tum ppter
temporis breuitatem: quia etiā totum tempus longissime vite vni-
us hominis non sufficeret: vt semel tantū in vita sua quis singulorum
sanctorum festa celebraret. Ideoq; ecclesia rationabiliter ordina-
uit: vt quia omnium sanctorum festa facere non possumus: saltem
omnes generaliter in sinu honoremus. ¶ Quare autem institu-
tum est: vt sanctorum festa in terris agamus. Magister Builel-
mus in summa de officio ponit sex rationes. ¶ Prima est propter

honorē dīuine maiestatis. **C**us em̄ sanctis honorē impēdimus deum in ip̄is honoramus: quia qui sanctis honorē tribuit illum honorat: qui eos sanctificauit. ps. Laudate dominus in sanctis eius. **S**ecunda est propter auxilium nostre infirmitatis. Quia em̄ per nos salutem habere nō possumus: ideo sanctorū intercessio nibus indigemus: a quibus vt adiuuari mereamur: merito ipsos honorare debem⁹. **T**ertia est propter augmentū nre securitatis: vt. s. ppter sanctorū gloriā: que nobis in eorū festiuitate pponit nra spes ⁊ securitas augmentet. Si em̄ mortales hoīes nobis similes potuerūt ita per sua merita sublimari: cōstat quia nos similiter poterimus: cum manus dñi abrenata nō sit. **Q**uarta est propter exēplū nostre imitationis. Cum em̄ eorū festiuitas recenset: ad eorū imitationem puocamur: vt scz eorū exēplo terrena cōtēnentes celestia desideremus. **Q**uinta est propter debitū mutue vicissitudinis. Sancti em̄ de nobis festum faciūt in celo: quia gaudium est angelis dei ⁊ anīmab⁹ sanctis super vno peccatore penitentiā agente. Iustum est ergo vt nos de ip̄is festū agamus in terris. **S**exta est propter purificationē nostri honoris ⁊ exaltationis. Cum em̄ sanctos honoramus: nostrā rem agimus: ⁊ nostrū honorē pcuramus: quia eorū festiuitas est nostra dignitas. Nam cū honoram⁹ fratres nostros: honoramus nos ipsos: caritas em̄ omnia cōmunia facit. **T**ertio instituta est propter negligentiarū expiationē. Licet em̄ paucorum sanctorū festa agamus: adhuc tamen illa pauca sepe negligenter agimus: ⁊ multa ibidē per ignorantia omittimus. Si quid igit̄ i alijs solēnitatibus sanctorū quas egimus: neglexerimus: in hac generali solēnitate supplere possumus: ⁊ de negligentia nos purgare valeim⁹. **H**ec ratio tangit̄ in sermone: qui hac die p ecclesias recitat̄: in quo sic dicit̄. **D**ecretū est: vt hac die sanctorū omnīū memoria habeat̄: vt quicquid humana fragilitas per ignorantia: vel negligentia: vel occupationē rei secularis in solēnitatibus sanctorū minus peregrisset: in hac sancta obseruatione soluat̄. **N**otandū autē est q̄ octo sunt ordines sanctorū quos hodierna die in simul veneramus: vt eis quod negligēter fecimus: suppleamus: qui notant̄ per octo conditiones siue status beatorū: qui in euangelio hui⁹ festi a xpo exprimiunt̄: ⁊ eorū perfectiones contra octo vicia capitalia dirigiunt̄: ⁊ reducunt̄ ad octo conditiones siue status diuersorū ministeriorū hōminum: qui constituūt politicū regimē ciuitatis: eo q̄ ecclesia triumphās ciuitati assimilatur. **A**pocal. xxi. c. **V**idi ciuitatē sanctam hierusalem nouam ⁊c. **T**er em̄ tractat̄ in libro de regimine ciuitatū: ad hoc vt ciuitas bene regatur: ⁊ in suo statu pacifico cōseruet̄: necesse ē vt habeat̄ consiliarios seu iudices regi assidentes: officiales siue vicarios i diuersis castris regis

vicem gerentes. **P**recones siue notarios regis decreta scribētes. **F**amulos seu nūcios regis mandata exequētes. **M**ilitēs siue pugiles pro regis honore pugnātes. **N**obiles siue p̄marios regē cōtinue comitātes. **M**ercatores siue operarios diuersa operātes ⁊ vēdētes. **E**t electas dominas reginā iugiter associātes. **P**rimus ordo qui est iudicum siue consiliarioꝝ regi assidentium est ordo apostolorū: qui tanq̄ iudices et regis assessores a christo electi sunt: vt cum christo ad iudiciū venturo in duodecim thronis sedeant: ⁊ vniuersum orbem cū eo iudicare debeant: de quibus cantat ecclesia. **V**os seculi iusti iudices ⁊c. **A**d hoc autē vt iudices iuste iudicent: debent a mente sua omnē cupiditatem excludere: ⁊ paupertates diligere. **U**nde merito: quia tales fuerūt apostoli: qui omnia temporalia a mente sua abdicarūt: de ip̄is dicit̄. **B**eati pauperes spiritu. **E**t hec paupertas spiritū dirigitur contra auariciā. **P**remiū autē quod rex consuevit suis iustis dare iudicibus: est ipsum regnum: quod eis vna secū facit esse cōmune: vt ipsi quodāmodo reges appellent̄: ⁊ sibi conregent: vnde ⁊ de apostolis dicit̄. **Q**ui ipsorum est regnum celoz: sicut ⁊ christi. **S**ecundus ordo: qui est officialiū siue vicarioꝝ: est ordo pontificum et sacerdotū: qui christi vices ⁊ auctoritatem exercent in ecclesia militāte: ⁊ ei⁹ personam in omnibus representant per diuersa loca. **O**fficiales autē siue vicarij regis debēt semp̄ operare iusticiā: vt ius suum vnicuiq̄ tribuant: vnde ⁊ de istis: quia tales fuerūt: dicitur. **B**eati qui esturunt ⁊ sitiūt iusticiā. **E**t talis esturis dirigitur contra gulam. **P**remiū autē horū officialium esse cōsuevit: vt de censu regis siue vire necessarijs prouideat̄: vnde ⁊ de pontificibus ⁊ sacerdotibus dicit̄. **Q**uonia ipsi saturabuntur. **T**ertius ordo: qui est preconū ⁊ notarioꝝ: est ordo prophetarū qui regis eterni mandata in ecclesia scripserūt: ⁊ ea pplis denūciauerūt. **T**ales autē semp̄ debēt eē in continuo exercitio ⁊ labore: vt quasi vtra eorū sit in actu propter regis amorem. **U**nde quia tales fuerunt prophete: de eis dicitur. **B**eati qui lugent. **E**t talis iustus laboriosus dirigitur cōtra accidiam. **P**remiū autē horū scribarum et preconum esse consuevit: q̄ rex eis gratias liberaliter concedens: multis illos beneficijs consolatur. vnde et de ip̄is additur. **Q**uonia ipsi consolabuntur. **Q**uartus ordo: qui est famuloꝝ ⁊ nuncioꝝ: est ordo angeloꝝ: sub quo omnes eorū ordines colliguntur: qui regis celesti mandata fideliter exequuntur: velut eius famuli ⁊ nunciū ab eo directi. **T**ales autē debent esse humiles: vt regis iussa obediēter adimpleāt: vnde quia tales fuerunt angeli boni: qui in humilitate p̄sisterunt: nec superbie illorum qui de celo cōrulerunt: consentire voluerunt: merito dicit̄ de eis. **B**ati mites. **E**t talis mititas cōtra supbiā

De sanctis in mense nouēbris occurrentibus Fo. cclvii.

dirigitur. Premii autē illorū nuncioꝝ consue-
uit esse: vt rex illis p̄dia ⁊ possessiones largia-
tur: vnde ⁊ de ip̄is additur. **Q**ui ip̄i posside-
bunt terram. Nam ⁊ angelis deus regimē ter-
renorū commisit. **Q**uintus ordo: qui est mili-
tum sine pugnatorum: est ordo martirum: qui
pro regis honore vsq; ad effusionem sanguinis
decertarūt. Tales autē multas persecutiones
hostiū pati consueuerunt: vnde merito de mar-
tyribus dicitur. Beati qui persecutionem pas-
ciuntur propter iusticias. Et talis passio contra
inānem mundi gloriā dirigitur. Premii autē
militum regis esse consuevit: vt rex eis oīa sua
liberaliter cōmunicet: adeo q̄ inter ip̄os ⁊ eius
affessores nulla differentia sit: vnde ⁊ de ip̄is
additur: sicut ⁊ de apostolis: qm̄ ip̄orum est re-
gnum celorum: q̄ ⁊ martires xp̄o conregnare
putantur: ⁊ reges appellantur: coronas regias
in capite deferētes. **S**extus ordo: qui est no-
bilium sine p̄mariorū: est ordo confessorū: qui
per iugem contēplationē regē celī continue co-
mistantur: ⁊ eius societati quodāmodo deputā-
tur. Tales autē nobiles ciues debent super oīa
ad pacem vigilare: ⁊ vt concordia sit inter ip̄os
affectare. vñ q̄ tales fuerūt confessores: de eis
dicitur. Beati pacifici. Et talis pax cōtra iram
dirigitur. Premii autē horū esse consuevit: vt
rex tales nobiles adeo diligat: q̄ ip̄os quodā-
modo filios suos appellet. vñ et de istis addit.
Qui filij dei vocabunt. **S**eptimus ordo: qui
est mercatorū sine operariorū: est ordo patriar-
charū: qui operibus misericordie intenti: quo-
dāmodo merces celicas xp̄o vendebant centu-
plum recepturi. Hi autē mercatores debēt esse
misericordes: ne lucis pecunialibus nimis in-
tenti efficiātur deceptores. vnde q̄ tales fue-
runt: patriarche dicitur de eis. Beati misericor-
des. Et talis misericordia cōtra inuidiā dirigi-
tur. Premii autē mercatorū esse consuevit: vt
de suis negotiationibus lucrū percipiant. vñ
⁊ de istis addit. **Q**ui ip̄i misericordia cōsequē-
tur. **O**ctauus ordo: qui est dominarū: est or-
do virginū que reginā celī cōtinue associant: ⁊
ei iugiter assistunt. Tales autē dñe debent esse
munde ⁊ pudice: vt etiam regi assistere possint.
vnde q̄ tales fuerunt virginē dicitur de illis.
Beati mundo corde. Et talis mundicia contra
luxuriā dirigitur. Harū autē dominarū premii
esse solet: vt regis facie videant: ⁊ eius specia-
lem amicitia habeant. vnde ⁊ de istis additur.
Qui ip̄i deum videbunt. **Q**uarto et vltimo
institutum est illud festum: propter orationum
nostrarum faciliorem impetrationē: vt sicut ecc-
lesia dei hac die omnes sanctos vniuersaliter
honorat: sic ⁊ ip̄i pro nobis omnes in simul in-
tercedant. Decratio in oratione tangitur: cū di-
citur. Desideratā nobis tue propiciationis ab-
undantiā multiplicatis intercessionibus largi-
s. Quod autē omnes sancti in hoc festo

pro nobis vniuersaliter ad Intercedendum cō-
ueniant: ostensum est in quadā visione: que ses-
quenti anno ab huius solēnitatis institutione
contigisse narratur. **C**um em̄ custos ecclesie
sancti petri in vrbe omnia altaria circuisset: et
omniū sanctorū suffragia implorasset: ad alta-
re sancti petri rediens in spiritu rapit. Et ecce
vidit regē regum in sublimi solio confidentē: ⁊
omnes angelos circūstantes: deinde regina in
diademate fulgente cū dominarū multitudīne
aduenit: cui rex assurgens eam iuxta se sedere
fecit. Post hec venit quidā vestitus p̄llis came-
lorū: que sequebatur multitudo venerabilium
seniorū. Deinde aduenit alius in papali habitu
decoratus que plurimi in pontificalibus se-
quebātur. Postea processit innumerabilis mi-
lilie multitudo. Post quos aduenit turba di-
uersarū gentium infinita. Hi omnes ante regē
aduenerūt ⁊ eum flexis genibus adorauerūt.
Angelus autē qui custodem ducebat eidem
visionem exposuit. Afferens reginam matrem
dei esse: dñas hōo virgines continentes: p̄llis ca-
melorū vestitum iohannē baptistā: seniores pa-
triarchas ⁊ prophetas. Papali habitu ornarū
petrū apostolū: pontifices ap̄los oēs: milites
martires: turbam reliquam confessores. Qui
ideo ante regem regum xp̄m venerant: vt pro
honore ip̄is hac die exhibito gratias agerent:
⁊ pro orbe vniuerso exorarent. **D**einde dis-
ctus custos ad locum alium ductus vidit vtrius-
q; sexus homines: alios immensis diuersis
delictis gaudentes: alios inopes et famelicos
medicantes. Dixit autē angelus hunc locū pur-
gatorium esse: abundātes hōo animas illas esse
quibus ab amicis per suffragia subuehebatur:
egentes hōo quarū cura nullatenus habebatur.
Iussit igitur vt omnia v̄sa summo pontifici in-
firmaret: vt post festū omniū sanctorū diem sta-
tueret: animarum: vt saltem generalia suffra-
gia illa die pro illis fierent: qui specialia habere
nō possent: propter quod commemoratio de
functorum sequenti die ordinata est.

De sanctis Esarulo ⁊ Iuliano mar.

Esarius

⁊ iulian⁹ mar-
tyres: apud ta-
racinā campa-
nie ciuitatem
passi sunt sub claudio impa-
tore. Erat em̄ firminus qui-
dam pontifex taracine ciuita-
tis qui per singulos annos ta-
lem cerimoniam pro salute res-
publice ⁊ principum romanorū fieri suadebat.
Iuuenem em̄ per. vii. aut. viii. menses in deli-
ctis enutritum faciebat kalendis ianuarij por-
cum immolare: ⁊ deinde sp̄m iuuenem armatū
montem arniū ascendere: et inde se precipitio
h̄ iij